

УДК 343.575

Владислав Володимирович ЛАКТИОНОВ,

курсант 3 курсу факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ

Денис Олегович ДАЦЮК,

курсант 3 курсу факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ

Олексій Михайлович РВАЧОВ,

старший викладач кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки

факультету № 4 Харківського національного університету внутрішніх справ

ДОСВІД ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ЗБУТУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН АБО ЇХ АНАЛОГІВ ЧЕРЕЗ МЕРЕЖУ ІНТЕРНЕТ ШЛЯХОМ ЗАЛУЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ У ЯКОСТІ КОРИСТУВАЧІВ TELEGRAM ЧАТ-БОТУ «СТОПНАРКОТИК»

Наркоманія – це важка хвороба, яка, насамперед, уражає молодь. Одним із факторів, що впливає на початок уживання наркотиків серед молоді є їх доступність [1].

За деякими дослідженнями, на сьогодні, 90 % незаконних продаж наркотичних речовин здійснюється саме через інтернет-месенджер Telegram, де працюють, так звані, «інтернет-наркокрамниці» [2]. У месенджері Telegram не тільки відбувається збут наркотиків, але там також «працюють» анонімні канали автори яких діляться із своїми підписниками інформацією як безпечно придбати наркотики та займатися незаконним збутом наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів через мережу інтернет [3].

Молодь гарно обізнана як користуватися сучасними інформаційними технологіями, а отже для них не становить проблему незаконно придбати наркотики, у разі потреби.

Електронні «наркоадреси» у месенджері Telegram поділяються на кілька типів:

- канали з прайсами та відгуками покупців «наркокрамниць»;
- чати покупців «наркокрамниць»;
- чат-боти з автоматичного продажу наркотиків;
- оператори (продавці) «наркокрамниць».

Усі користувачі месенджеру Telegram мають можливість поскаржитися адміністрації месенджеру на електронні «наркоадреси», що використовують зловмисники для незаконного збуту наркотиків. Для цього користувачі можуть направляти електронні листи на офіційну електронну поштову скриньку адміністрації Telegram або виконати наступні кроки у месенджеру:

1. Перейти за посиланням (адресою) «наркокрамниці».
2. У правому верхньому кутку месенджеру знайти пункт «Поскаржитися».
3. Обрати причину скарги «Інша».
4. Зазначити причину скарги: «Продаж наркотиків» або «Drug sales».
5. Відправити скаргу.

Telegram чат-бот «СтопНаркотик» (<https://t.me/StopDrugsBot>), розроблений курсантами та науково-педагогічними працівниками факультету № 4 (кіберполіції) Харківського національного університету внутрішніх справ, став дієвим засобом боротьби з незаконним поширенням наркотиків через мережу Інтернет, а саме через месенджер Telegram. Щодня чат-бот «СтопНаркотик» розсилає своїм користувачам кілька «наркоадрес», на які їм пропонується залишити скарги.

Уперше чат-бот був презентований 19 вересня 2019 року на засіданні Координаційної ради з попередження наркоманії Харківської міської Ради [4].

Широку інформаційну підтримку щодо доведення до населення інформації про чат-бот провели: Міністерство внутрішніх справ України; Департамент протидії наркозлочинності Національної поліції України та його територіальні підрозділи; ГУНП в Донецькій області; Київська обласна рада; Харківська міська рада; Кременчуцька міська рада; Харківський національний університет внутрішніх справ.

За вдяки поширенню інформації про чат-бот «СтопНаркотик» місцевими, регіональними та національними ЗМІ та медіа, на сьогодні кількість користувачів чат-боту перевищує 27 тисяч осіб. Серед них також є мешканці тимчасово окупованих територій України

Співпраця поліції і громадськості завжди є ефективною і дає найкращий результат, у чому переконують цифри. Так на сьогоднішній день користувачі Telegram чат-боту «СтопНаркотик» допомогли заблокувати 1000 електронних адрес у месенджері Telegram, що використовували зловмисники для незаконного розповсюдження наркотиків через мережу Інтернет, у тому числі 10 «наркокрамниць», що працювали на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей та 3 «наркокрамниці» в Автономній республіці Крим [5].

Чат-бот дає можливість користувачам надсилати фотографії «графіті» (написи) з «наркоадресами» із зазначенням GPS-координат або фізичних адрес, де вони були виявлені; адреси в месенджері Telegram та вебсайтів з продажу наркотиків; адреси точок продажу наркотиків в населених пунктах. Важливо, що наші громадяни не лише надсилають повідомлення, але й беруть активну участь у заходах щодо видалення адрес сайтів з розповсюдження наркотиків, на будинках, парканах, в інших місцях громадського користування [6].

За час роботи чат-боту користувачі надіслали на перевірку 15260 фотографій виявлених ними рекламних написів з адресами «інтернет-наркокрамниць»; 18156 Telegram-адрес «інтернет-наркокрамниць»; 1998 посилань на вебсайти «інтернет-наркокрамниць».

Необхідно пам'ятати, що вживання наркотиків не просто шкодить здоров'ю людини, а знищує, вбиває її. Це життя без майбутнього. Надання можливості громадянам брати активну участь у протидії незаконному збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів через мережу Інтернет, дозволяє зберегти життя та здоров'я наших громадян.

Список бібліографічних посилань

1. Фактори, які впливають на початок уживання наркотиків серед молоді // Бершадська районна рада : офіційний вебсайт. 05.11.2019. URL: <http://rada-bershad.gov.ua/novunu/factory-yaki-vplyvayut-na-pochatok-uzhuvannya-narkotyktiv-sered-molodi> (дата звернення: 12.05.2020).
2. Фахівці ХНУВС створили чат-бот «Стопнаркотик» для блокування інтернет-ресурсів з продажу наркотиків // Харківський національний

- університет внутрішніх справ : офіційний сайт. 24.09.2019. URL: <http://univd.edu.ua/uk/news/5703> (дата звернення: 12.05.2020).
3. Рвачов О.М. Сучасні методи приховування фактів причетності до незаконного збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів через мережу Інтернет // Застосування інформаційних технологій у діяльності правоохоронних органів : матеріали наук.-практ. семінару, м. Харків, 18 грудня 2019 р. / МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2019. С. 82-86.
 4. У Харкові створили чат-бот для блокування інтернет-ресурсів з продажу наркотиків // Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови, виконавчого комітету. 19.09.2019. URL: <https://www.city.kharkov.ua/uk/news/u-kharkovi-stvorili-chat-bot-dlya-blokuvannya-internet-resursiv-z-prodazhu-narkotikiv-42760.html> (дата звернення: 12.05.2020).
 5. Користувачі чат-боту «СтопНаркотик» допомогли заблокувати 1000 інтернет-адрес «наркокрамниць» // Єдиний портал органів системи МВС України. 12.05.2020. URL: https://mvs.gov.ua/ua/news/30638_Koristuvachi_chat_botu_StopNarkotik_dopomogli_zablokuvati_1000_internet_adres_narkokramnic.htm (дата звернення: 12.05.2020).
 6. Рвачов О. М., Лактіонов В. В., Дацюк Д. О. Сучасні методи активного залучення населення до протидії збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів через мережу Інтернет // Протидія кіберзагрозам та торгівлі людьми (26 листоп. 2019 р., м. Харків) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Координатор проектів ОБСЄ в Україні. Харків : ХНУВС, 2019. С. 210-217.

Одержано 12.05.2020